

WSPOMNIENIE

Dr hab. inż. Jerzy Bajorek
profesor nadzwyczajny Politechniki Rzeszowskiej
(1947-2013)

W dniu 4 maja 2013 r. zmarł w Rzeszowie dr hab. inż. Jerzy Bajorek profesor nadzwyczajny Politechniki Rzeszowskiej, znacząca postać Wydziału Elektrotechniki i Informatyki. Dziekan Wydziału trzech kadencji i prorektor Uczelni w kadencji 1996 – 1999, kierownik Zakładu Podstaw Elektrotechniki i Informatyki (wcześniej Zakładu Elektrotechniki Teoretycznej) w latach 1991–2011.

Jerzy Bajorek urodził się 1 stycznia 1947 r. w Sandomierzu. Kilka lat później rodzina przeprowadziła się do Jasła, gdzie w 1961 r. ukończył szkołę podstawową oraz w 1965 r. liceum ogólnokształcące. Po zdaniu egzaminu maturalnego studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim. Tytuł zawodowy magistra fizyki uzyskał w 1970 r.

Bezpośrednio po ukończeniu studiów na Uniwersytecie Jagiellońskim rozpoczął pracę w Politechnice Rzeszowskiej w Zakładzie Elektrotechniki Teore-

tycznej kierowanym przez doc. dr inż. Irenę Kuzorę. Równolegle podjął studia inżynierskie na Wydziale Elektrycznym Politechniki Rzeszowskiej, które ukończył z tytułem zawodowym inżyniera w 1972. W Zakładzie Elektrotechniki Teoretycznej początkowo pracował jako asystent (1970-1975), przechodząc później kolejne stanowiska: adiunkta (1976-1987), docenta (1988-1990) i profesora nadzwyczajnego (1990-2013).

W 1975 r. uzyskał stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk technicznych, dyscyplinie *elektrotechnika*, nadany przez Radę Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej, na podstawie rozprawy „*Analiza stanu nieustalonego w bezstratnej półograniczonej linii długiej*”. Promotorem przewodu doktorskiego był prof. dr hab. inż. Zygmunt Nowomiejski z Instytutu Podstawowych Problemów Elektrotechniki i Energoelektroniki Politechniki Śląskiej. Obrona odbyła się w Gliwicach w dniu 16 grudnia 1975 roku.

W 1986 r. uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk technicznych, także w dyscyplinie *elektrotechnika*. Stopień ten nadała profesorowi Jerzemu Bajorkowi Rada Wydziału Elektrotechniki, Automatyki i Elektroniki Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, na podstawie rozprawy pt. „*Modelowanie cyfrowe kabli elektroenergetycznych przy przebiegach przejściowych*”. Kolokwium habilitacyjne odbyło się w Krakowie w dniu 18 grudnia 1986 r.

Niezależnie od prowadzonej pracy dydaktycznej i naukowo-badawczej profesor Jerzy Bajorek odbył szereg staży naukowych oraz przemysłowych w kraju i za granicą. Do najważniejszych zaliczyć należy: w 1982 r. w Katedrze Teoretycznych Podstaw Elektrotechniki Politechniki Leningradzkiej, w 1983 r. w Krakowskiej Fabryce Kabli i Instytucie Elektroenergetyki Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, w 1987 r. w Katedrze Elektrotechnologii Uniwersytetu Technicznego w Bratysławie oraz w Instytucie Naukowym Kabli i Izolatorów w Bratysławie, w 1988 r. w Rzeszowskim Zakładzie Energetycznym.

Jako kierownik Zakładu Podstaw Elektrotechniki i Informatyki Politechniki Rzeszowskiej wszystkie obowiązki wykonywał perfekcyjnie i terminowo. Bardzo dobrze czuł problemy Zakładu i fachowo prowadził młodych kolegów. Był sprawiedliwy w ocenie dorobku każdego podwładnego, posiadał nieocenioną umiejętność kierowania zespołem w taki sposób, że nigdy nie dochodziło do sytuacji konfliktowych wpływających negatywnie na działalność jednostki. Popierał wszelkie inicjatywy, które mogły przynieść wymierne korzyści zarówno pod względem usprawnienia organizacji pracy, jak również doskonalenia jakości kształcenia i osiąganych wyników naukowych. Dzięki takiej postawie możliwa

była m.in. wieloletnia współpraca z Międzynarodowym Centrum Badań Wyładowań Atmosferycznych należącym do Uniwersytetu Florydzkiego w Gainesville w USA oraz współpraca z Uniwersytetem w Dortmundzie. Realizowane w Rzeszowie i Gainesville badania zaowocowały wieloma znaczącymi publikacjami przygotowanymi wspólnie z amerykańskimi uczonymi oraz uruchomieniem w Hucie Poręby k/Dynowa unikalnego w skali światowej Poligonu Badawczego Oddziaływań Piorunowych i Laboratorium Przeciwpzepięciowych Badań Awioniki - jedyne tego typu laboratorium w Europie działającego na uczelni wyższej.

Podstawowe zainteresowania naukowe profesora Jerzego Bajorka to zagadnienia kompatybilności elektromagnetycznej i modelowania matematycznego w obszarze elektrotechniki teoretycznej. Najważniejsze tematy przez Niego realizowane to modelowanie i badania komputerowe obwodów elektrycznych i elementów układów elektroenergetycznych, elektrycznych i elektronicznych w warunkach przepięć atmosferycznych ze szczególnym uwzględnieniem problematyki sprzężeń impulsowego pola elektromagnetycznego z liniami transmisyjnymi. W ostatnich latach działalności intensywnie rozwijał modele nieliniowe elektroenergetycznych linii napowietrznych uwzględniające zjawisko ulotu. W pracach tych pełnił kluczową rolę w zespole złożonym z pracowników Zakładu Podstaw Elektrotechniki i Informatyki oraz Katedry Energoelektroniki i Elektroenergetyki. Z tematyki tej powstał obszerny cykl publikacji w czasopiśmie z listy filadelfijskiej, rozdziałach w monografiach oraz w postaci referatów na konferencjach krajowych i międzynarodowych. Drugim ważnym obszarem Jego zainteresowań były systemy informacyjne zarządzania, a zwłaszcza analiza, projektowanie, wdrażanie, utrzymanie i rozwój oprogramowania wspomagającego zarządzanie. Wiedzę w tym obszarze wykorzystywał w praktyce wdrażając w Politechnice Rzeszowskiej pakiety oprogramowania wspomagające zarządzanie uczelnią.

Jako prorektor Politechniki Rzeszowskiej zorganizował grupę osób z Zakładu Elektrotechniki Teoretycznej, która opracowała programy wspomagające pracę dziekanatów wydziałów oraz Działu Nauczania. Były to pierwsze programy powszechnie zastosowane w Politechnice Rzeszowskiej. Z Jego dużym udziałem powołano grupę informatyków, którą w późniejszym okresie przekształcono w jednostkę pn. Uczelniane Centrum Informatyzacji. Grupa ta przyczyniła się do uruchomienia Uczelnianej i Miejskiej Sieci Komputerowej.

Brał udział w wielu projektach badawczych, pracach zleconych, współpracy z jednostkami gospodarki narodowej itp. Wyróżnić tu można następujące

projekty: „Badania poligonowe narażeń urządzeń elektrycznych i elektronicznych na zaburzenia impulsowe dużej mocy”, „Modelowanie matematyczne piorunowych zaburzeń elektromagnetycznych w liniach transmisyjnych”, „Analiza przepięć indukowanych w przewodach napowietrznych wyładowaniami atmosferycznymi”, „Modelowanie matematyczne przewodów podziemnych przy szybkozmiennych impulsach”, „Metoda analityczno-numeryczna obliczania pojemności, ekranowania i sprzężeń pojemnościowych w wysokoczęstotliwościowych przewodach taśmowych”, „Impedancja falowa struktury paskowej na laminacie (dla UNICOR-Rzeszów).

Profesor Jerzy Bajorek był cenionym naukowcem nie tylko w rzeszowskim środowisku naukowym - zyskał uznanie wielu środowisk w Polsce i na świecie, czego dowodem jest powierzenie Mu szeregu zaszczytnych funkcji w organizacjach i komitetach naukowych, stowarzyszeniach itp. Był m.in. redaktorem naczelnym zeszytów naukowych Politechniki Rzeszowskiej, seria: Elektrotechnika, członkiem Sekcji Teorii Elektrotechniki Komitetu Elektrotechniki Polskiej Akademii Nauk, członkiem Sekcji Wielkich Mocy i Wysokich Napięć Komitetu Elektrotechniki PAN, przewodniczącym Zarządu Oddziału Rzeszowskiego Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej (2000-2002), sekretarzem naukowym Polskiego Komitetu Ochrony Odgromowej Stowarzyszenia Elektryków Polskich, członkiem European EMTP Users Group e. V. (Offenbach am Main, RFN), członkiem Leuven Center of Electromagnetic Transient Program, Katholieke Universiteit Leuven, Belgia, członkiem Rady Fundacji "Nauka dla Przemysłu i Środowiska" w Rzeszowie.

Był cenionym nauczycielem i wychowawcą młodych pokoleń nauczycieli akademickich i studentów. Wypromował 3 doktorów nauk technicznych, recenzował 16 przewodów doktorskich w kilku uczelniach w kraju (AGH Kraków, Politechnika Białostocka, Politechnika Poznańska, Politechnika Lubelska), wypromował ponad 120 magistrów i inżynierów, recenzował ponad 80 artykułów naukowych w różnych krajowych i zagranicznych czasopismach. Zajęcia dydaktyczne prowadził z dużym zaangażowaniem, wkładając w nie wiele wysiłku i poświęcając wiele czasu realizacji założonego programu, wyegzekwowaniu wiadomości od studentów i konsultacjom dla najsłabszych. Do procesu dydaktycznego podchodził twórczo unowocześniając w sposób ciągły program zajęć. Opracował oryginalne materiały dla studentów w formie skryptów, jak również dostępne poprzez Internet, m.in. z takich przedmiotów jak: „teoria obwodów” „sygnały i systemy” oraz „społeczeństwo informacyjne”. Przez szereg lat współpracował z Wyższym Seminarium Duchownym w Rzeszowie prowadząc z

klerykami zajęcia praktyczne z informatyki obejmujące wprowadzenie do obsługi komputera i sieci komputerowej oraz wykorzystanie popularnych pakietów oprogramowania. Był również kierownikiem studiów doktoranckich w dyscyplinie elektrotechnika.

Profesor Jerzy Bajorek, jako dziekan, podejmował szereg inicjatyw zmierzających do rozwoju Wydziału Elektrotechniki i Informatyki (wcześniej Wydziału Elektrycznego). Zainicjował przyjęcie profesorów z innych ośrodków kolejno z zakresu elektroniki (ze Lwowa), informatyki (z Politechniki Świętokrzyskiej) oraz elektrotechniki (z AGH w Krakowie). Te działania zaowocowały w przyszłości uruchomieniem studiów na kierunku *informatyka* w 1995 r., studiów z na kierunku *elektronika i telekomunikacja* w 2005 r. oraz uzyskaniem przez Wydział uprawnień doktorskich w dyscyplinie *elektrotechnika* w 2000 r. i habilitacyjnych – w 2010 r.

Największym sukcesem organizacyjnym profesora Jerzego Bajorka było zainicjowanie, a następnie wprowadzenie decentralizacji finansowania Uczelni, polegającej na zastosowaniu ministerialnego algorytmu rozdziału na poszczególne wydziały, a te prowadziły niezależną działalność finansową odpowiadając za zdobywanie i wydawanie własnych środków finansowych. To usprawnienie gospodarki finansowej przynosiło i przynosi do dnia dzisiejszego znaczące korzyści wyrażone w dodatnich wynikach finansowych Wydziałów i całej Uczelni.

Za swą działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną otrzymał wiele wyróżnień i odznaczeń, z których do najważniejszych należy zaliczyć: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (2011), Złoty Krzyż Zasługi (1997), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1993), Złota Odznaka Honorowa Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej (2011), Medal imienia Profesora Stanisława Fryzego (Stowarzyszenie Elektryków Polskich) w 2010r, Złota Odznaka Honorowa Stowarzyszenia Elektryków Polskich (2006), Srebrna Odznaka Honorowa Stowarzyszenia Elektryków Polskich (1994).

Profesor Jerzy Bajorek był człowiekiem skromnym i uczciwym, a jednocześnie niezwykle pracowitym i uczynnym, cenionym zarówno przez studentów, jak i współpracowników. Straciliśmy wielkiego naukowca i nauczyciela akademickiego, współpracownika, życzliwego kolegę i przyjaciela.

Prof. dr hab. inż. Kazimierz Buczek

Prorektor ds. rozwoju PRz

Dr hab. inż. Grzegorz Masłowski, prof. PRz

Dziekan Wydziału Elektrotechniki i Informatyki